

Переваги та недоліки бюджетної децентралізації в Україні

Бюджетна децентралізація покликана забезпечити перерозподіл дохідних джерел, повноважень між рівнями державної влади та забезпечити максимальне фінансове забезпечення соціальних стандартів.

За економічним змістом бюджетна децентралізація покликана підвищувати ефективність функціонування бюджетної системи.

До основних переваг бюджетної децентралізації можна віднести такі:

- Можливість збереження макроекономічної стабільності;
- Забезпечення надання певного рівня суспільних послуг та раціональне використання бюджетних коштів;
- Наближеність місцевих органів влади до населення та формування ефективних каналів комунікацій;
- Посилення відповідальності органів місцевого самоврядування перед громадою (зниження корупції);
- Зростання горизонтальної та вертикальної бюджетної конкуренції;
- Забезпечення фінансової самостійності органів місцевого самоврядування в прийнятті рішень;
- Стимулювання органів місцевого самоврядування до нарощування власного бюджетного потенціалу;

Вдало проведена бюджетна децентралізація сприяє нарощенню фінансового потенціалу території, активізації інвестиційної діяльності, стимулюванню підприємницької активності, що в підсумку зміцнює економічний потенціал та забезпечує основу для розвитку. Чи не найважливішим аспектом бюджетної децентралізації є право місцевої влади визначати форми надання суспільних послуг.

Однак, попри очевидні переваги, існують також і недоліки. До прикладу: надмірна децентралізація бюджетної системи ускладнює реалізацію державою такої функції як стабілізація та перерозподіл доходів.

Щодо недоліків бюджетної децентралізації, можна виділити такі:

- Поглиблює диференціацію у рівнях розвитку регіонів;
- Мінімізує ефективність контролю центральної влади за бюджетним процесом на місцевому рівні;
- Сприяє росту корупції, якщо політична конкуренція на місцевому рівні обмежена;
- Зростання витрат на надання суспільних послуг для невеликих територій у випадку поширення «ефекту масштабу»;
- Сприяє виникненню зовнішніх ефектів: «переливу і переповнення»;
- При реалізації місцевих соціальних трансфертів можливе виникнення ефекту «гонки на виживання»;

Отже, бюджетна децентралізація є запорукою децентралізації влади, становлення ефективної системи місцевих фінансів, і що найважливіше – інструментом регулювання регіонального розвитку. Саме бюджетна децентралізація передбачає стимулювання регіонів до фінансової автономії, пошуку додаткових власних ресурсів, активізації внутрішнього потенціалу розвитку; дозволяє балансувати потреби та можливості регіонів.

В процесі децентралізації управління важливо центральним органам влади забезпечити самостійність місцевих органів влади виконувати свої повноваження, функції та завдання, зважаючи на потреби і інтереси ОТГ, ефективно використовуючи бюджетні ресурси. Реформування бюджетної системи має бути спрямоване на підвищення ефективності та продуктивності використання бюджетних коштів, децентралізацію фінансових ресурсів і зміну підходів до боргової політики держави.